

Абрамович І. В.

Студентка

ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник:

Тараненко М. Г., к. і. н., доц.,

ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

До питання економічного утиску України як компоненту гібридної війни

Багато питань політики та історії мають відповіді саме в економіці, адже людська вигода – це одна з причин більшості дій. На жаль, так склалось історично, що деякі діяння держав призводять до внутрішніх та зовнішніх конфліктів, які в найгіршому випадку приводять нас до всім відомого терміну «війна». В наш час широкого застосування набуває термін «гібридна війна». І для України дане питання є як ніколи актуальним, адже точкою відліку для формування гібридного світоустрою стала агресія Росії проти України. Виходячи з цього не менш важливими є економічні передумови гібридної війни, які проявлялись у формі економічного утиску України з боку Росії.

Поняття гібридної війни виявилось теоретично й практично найбільш придатним для визначення специфіки дій Російської Федерації, яка, поєднуючи мілітарні, дипломатичні, інформаційні, економічні засоби, не гребуючи ядерним шантажем, послідовно намагається досягти в Україні та в інших точках світу власних, не дуже зрозумілих міжнародній спільноті політичних цілей.[1]

Після здобуття Україною незалежності дослідники переважно вважали, що самостійна українська економіка досягне висот. Та все ж реформи не показали вдалих результатів, призвівши до відставання України від європейських держав. У 1991–2013 рр. у нашій державі накопичилася критична маса економічних диспропорцій, що підготувало операційний простір для гібридної агресії РФ. На тлі зростання у світовій економіці нових технологій економічна ситуація в країні виглядає критично, що призвело до легкого втручання ворожих сил.

Претензії Путіна на український суверенітет виникли задовго до приєднання Криму і війни на території Донбасу. З самого початку перебування в Кремлі він діяв за принципом економічного шантажу, в тому ж числі постійно намагався щодо України підтримати політика, який би був лояльний до політики Кремля. Знову ж таки це підтверджується тим, що на виборах 2004 року він підтримав В. Януковича, який, по суті, в передвиборній програмі зазначав про свій намір інтегрувати Україну в зону кремлівського економічного впливу.

Кремль цілеспрямовано руйнував економічну інфраструктуру України, адже претендував на наші промислові активи. Доказами цього можуть слугувати вивезення на територію Росії підприємств з Донецької та Луганської областей, які опинилися під контролем російської армії і лояльних їй бойовиків. Всього було вивезено обладнання більш 20 підприємств, серед яких державна компанія «Топаз», Луганський патронний завод, Луганський машинобудівний завод, Харцизький машинобудівний завод та інші. Відомо, що деякі з цих заводів отримали нову прописку в Чувашії і Ростовської області. Крім того, Україна має багаті запаси сланцевого газу, і удар по ній - різке ослаблення потенційного конкурента російської державної корпорації «Газпром».

В Україні, з приходом лояльного до політики Росії президента, значно посилюється вплив Кремля.

У квітні 2010 року відбулось підписання Харківських угод, які передбачали продовження терміну перебування Чорноморського флоту РФ на території України на 25 років з 28 травня 2017 року з наступним автоматичним продовженням на п'ятирічні періоди. Зі свого боку Кремль надав Україні знижку на газ в розмірі \$ 100 за тисячу кубометрів. На думку опозиційного політика Бориса Немцова, Харківські угоди по суті звелися до покупки Путіним військово-політичної лояльності України. «Я вважаю, що коли міняють військово-політичне питання на ціну - це огидний прецедент. Огидний, який розбещує обидві сторони. Все продається і все купується. Для багатьох громадян України це питання національного приниження », - заявив Немцов. [2]

Головним же важелем тиску Кремля на Україну була і залишається українська компанія «Нафтогаз» - державний монополіст, на адресу якого багато років звучить критика корупційного характеру. «Нафтогаз» контролює понад 80% видобутку, транспортування і продажу газу і нафти на території України, повністю забезпечує поставки російського газу в Європу. Від спокуси заробити на схемах «Нафтогазу» не можуть втриматися багато українських політиків.

Незважаючи на війну між Україною і Росією, компанія «Нафтогаз» продовжує активно співпрацювати з російським газовим монополістом - компанією «Газпром», яку Кремль традиційно використовує в якості важеля політичного тиску як на західні країни, так і на Україну. [3]

Отже, ми бачимо, що Росія налаштована на агресію до тих країн, в яких бачить вигоду. Зазначимо, що Україна потрапляє в число таких країн. І для цього використовується широкий спектр засобів, серед яких і економічний тиск та пряме втручання в економіку. Вся ця гібридна агресія створює сумнів щодо національної безпеки, що й підтверджує початок протистояння Кремля проти України. Тому треба посилити заходи щодо боротьби з ворогом – інакше агресія лише зросте.

Список використаних джерел:

1. Світова гібридна війна: український фронт – за редакцією В. П. Горбуліна: Підручник. – Київ, 2017. – 496 с.
2. «Немцов: Харьковские соглашения возвращают Украину и Россию». Газета «Украинская правда». 9 мая 2010 г
3. Ілля Яшин – «Гібридна агресія Кремля»: Аналітичний огляд. – Москва, 2016